

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนไทยในอดีตได้เชื่อว่ามีมาตรฐานทางศีลธรรมค่อนข้างสูง เป็นที่ประทับใจของชาวต่างชาติมาก ดังสังฆราชปาลเลกัวซ์ได้พูดถึงชาวสยามในสมัยรัชกาลที่ ๓ ว่า “ชาวประชาชาตินี้มีที่น่าสังเกตตรงอธยาศัยอันอ่อนโยนและมีมนุษยธรรม ในพระนครซึ่งมีพลเมืองค่อนข้างคับคั่ง ไม่ค่อยปรากฏว่ามีการทะเลาะวิวาทกันอย่างรุนแรง ส่วนมาตรการนั้นเห็นกันว่าเป็นกรณีพิเศษมากทีเดียว บางทีตลอดทั้งปีไม่มีการฆ่ากันตายเลย ไม่เพียงแต่ต่อมนุษย์ด้วยกันเท่านั้นที่คนไทยมีมนุษยธรรม ยังแผ่ไปถึงสัตว์เดียรัจฉานอีกด้วย” ในสมัยรัชกาลที่ ๗ เมื่อคาร์ล ชิมเมอร์แมน มาสำรวจสภาพเศรษฐกิจไทย เขาอดไม่ได้ที่จะชื่นชมว่า “พลเมืองของประเทศสยามมีนิสัยใจคอดี และไม่มีความโลภในการสะสมโภคทรัพย์ไว้เป็นมาตรฐานแห่งการครองชีวิต การละทิ้งเด็ก การขายเด็ก การสมรสในวัยเยาว์ และความประพฤติดุชร้ายต่าง ๆ ซึ่งอนารยชนชอบประพฤติดังนั้น ไม่ปรากฏในหมู่คนไทยเลย” ตรงข้ามกับสภาพในปัจจุบัน ทุกวันนี้ประเทศไทยมีอาชญากรรมในอัตราที่สูงมาก มีคนถูกฆ่าตายวันละเกือบ ๒๐ คนหรือตายเกือบทุกชั่วโมง มีผู้หญิงถูกกระทำชำเราไม่ต่ำกว่า ๑๔ คนต่อวัน ในขณะที่เด็กถูกละเมิดทางเพศทุก ๒ ชั่วโมง^๑ ความรุนแรงยังระบอบไปยังครอบครัวและโรงเรียน ขณะที่ตามท้องถนนมีเด็กถูกทิ้งปีละกว่า ๖,๐๐๐ คน ไม่นับการทำแท้งปีละ ๓ แสนราย ในด้านการลักขโมยก็เป็นที่รู้กันดีว่ากำลังแพร่ระบาดไปทั่ว ปรากฏว่าเมืองไทยติดอันดับหนึ่งในเรื่องการลักขโมย และติดอันดับสองในด้านการชิงทรัพย์โดยใช้ความรุนแรง ในด้านการคดโกงหรือคอร์รัปชัน ประเทศไทยก็เป็นที่เลื่องลือไปทั่วโลก เพราะแพร่หลายไปทุกวงการและทุกระดับ เมื่อต้นปีนี้บริษัทที่ปรึกษาความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ (เพิร์ค) เปิดเผยแพร่ผลสำรวจความเห็นของนักธุรกิจต่างชาติ พบว่าประเทศไทยมีคอร์รัปชันมากที่สุดเป็นอันดับ ๒ ในเอเชีย รองจากฟิลิปปินส์ ทั้งหมดนี้ชี้ว่าศีลธรรมของคนไทยตกต่ำลงอย่างน่าใจหาย สาเหตุมิใช่เป็นเพราะเราสอนศีลธรรมกันน้อยลง หรือเป็นเพราะคนไทยเห็นห่างจากวัด ไม่ฟังเทศน์วันพระ หรือรู้จักวันวาเลนไทน์มากกว่าวันมาฆบูชา คนไทยมีศีลธรรมตกต่ำไม่ใช่เพียงเพราะว่าไม่รู้จับบาป บุญคุณโทษ หรือไม่รู้จักผิดชอบชั่วดีเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะสังคมไทยทุกวันนี้เป็นปฏิปักษ์กับ

^๑ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, สร้างเมืองไทยให้น่าอยู่ ๕๕๕ วัน, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ขอลิดด้วยคน, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒.

ความดี กล่าวคือไม่ส่งเสริมคนดี^๒ (แต่นิยมคนมีเงินหรือมีชื่อเสียงมากกว่า) กระตุ้นและบีบคั้นให้ผู้คนเห็นแก่ตัว เต็มไปด้วยสิ่งชั่วร้ายให้หลงใหลในอบายมุข หวังลาภลอยคอโชคและนิยมทางลัด (ซึ่งรวมถึงการคอร์รัปชัน) และที่สำคัญคือบั่นทอนสถาบันทางศีลธรรมจนอ่อนแอ ทำให้ไม่สามารถเสริมสร้างศีลธรรมให้แก่ผู้คนได้ดังแต่ก่อน ปัจจัยทางสังคมที่เป็นสาเหตุแห่งความเสื่อมทางจริยธรรมในปัจจุบัน ได้แก่ การครอบงำของวัตถุนิยมและอำนาจนิยม ความล้มเหลวของสถาบันทางศีลธรรม การเมืองที่ไม่โปร่งใส ระเบียบสังคมที่ให้รางวัล ส่งเสริม หรือบีบคั้นให้คนเห็นแก่ตัว สถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยเราในปัจจุบันมีปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของคน ทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการ หรือ คนในแวดวงอาชีพต่างๆ ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้ก็คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพติดและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายล่อแหลมที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ ของนักศึกษาหญิง การขายบริการทางเพศของนักศึกษา นักศึกษาอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน เหล่านี้ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่สถาบันการศึกษาอีกด้วย เพราะขาดความรู้ความเข้าใจหรือไม่ใส่ใจในเรื่องของศีลธรรมอันเป็นหลักธรรมขั้นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน^๓ เพื่อความเข้าใจและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องโดยการนำเรื่องศีล ๕ มาสั่งสอน สั่งสมประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาที่ได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต (Morality for Life) คือการวิเคราะห์ความหมายของจริยธรรมในทัศนะของปรัชญาและศาสนา ทั้งตะวันออก ตะวันตก ทฤษฎีและหลักการพัฒนาจริยธรรม จริยธรรมสำหรับการพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาสังคม เพื่อให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีสันติภาพ จริยธรรมเพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าชีวิตตามหลักสิทธิมนุษยชน และการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และหลักการพัฒนาจริยธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิตตามแนวไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา)

ศีล ๕ ศีล แปลว่า เย็น ปกติ และระเบียบ เป็นต้น ศีล ๕ มีลักษณะเป็นข้อห้าม ซึ่งปฏิบัติกันมาก่อนพระพุทธเจ้าจะอุบัติกันมาก่อนพระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้น เมื่อพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นแล้ว ทรงเห็นว่าศีล ๕ เป็นข้อปฏิบัติที่มีประโยชน์ต่อสังคม จึงสอนให้ชาวพุทธรักษาศีล ๕ เพื่อประโยชน์แก่คนรักตัวเองและเพื่อความสงบของสังคมด้วย ข้อบัญญัติศีล ๕ มีรายละเอียดดังนี้

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๕๑), หน้า ๔๐.

๑. ปาณาติปาตาเวรมณี เจตนาจากการฆ่าสัตว์และใช้คนอื่นฆ่า
๒. อทินนาทานาเวรมณี เจตนาเวนจากลักขโมยของที่บุคคลอื่นหวงแหน
๓. กามสุมิจจาจาราเวรมณี เจตนาเวนจากประพฤติดูถูกเมียคนอื่น
๔. มุสาวาทาเวรมณี เจตนาเวนจากพูดปด
๕. สุราเมรยมัชชปทาฐานาเวรมณี เจตนาเวนจากการดื่มน้ำเมา^๔

การรักษาศีล ๕ เป็นความสัมพันธ์พื้นฐานในสังคม ตลอดจนข้อปฏิบัติต่างๆ ในการฝึกขัดเกลาพฤติกรรมของบุคคล เพื่อสร้างเสริมสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยการประทุษร้ายจิตใจบลู่เกียรติทำลายวงศ์ตระกูลของกันและกัน การไม่ลิดรอนผลประโยชน์กันด้วยวิธีประทุษร้ายทางวาจาและการไม่ซ้ำเติมตนเองด้วยสิ่งเสียดสี ซึ่งทำให้เสื่อมเสียสติสัมปชัญญะที่เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งป้องกันจากความผิดพลาดเสียหาย และคุ้มตัวไว้ในความดี พระพุทธศาสนาจึงแนะนำสั่งสอนหรือเสนอหลักศีล ๕ ไว้เป็นข้อปฏิบัติขั้นต่ำ ผู้ที่เป็นชาวพุทธนอกจากจะต้องเข้าใจเรื่องของศีลแต่ละข้อแล้ว จำเป็นจะต้องเข้าใจสาระและพฤติกรรมอันเกี่ยวกับศีล ๕ ที่บุคคลได้แสดงออกทางกาย วาจา และใจด้วย เนื่องจากพฤติกรรมมนุษย์หากไม่มีการกระแสดงก็ไม่เกี่ยวกับศีล องค์ประกอบที่ทำให้ผิดศีลหรือศีลสมบูรณ์นั้นขึ้นอยู่กับกระทำการของมนุษย์โดยมีกาย วาจาและใจเป็นตัวกำหนดการแสดง^๕

ได้นักวิชาการให้ความหมายของการปลูกฝัง สังคมประสบการณ์ของตัวผู้เรียนไว้มากมาย แต่ในที่นี้จะนำมากล่าวเพียง ๓ กลุ่ม เพราะ ๓ กลุ่มที่ให้ความหมายนี้มองการศึกษาโดยยึดหลักพื้นฐานที่ต่างกันดังนี้^๖ กลุ่มที่ ๑ มองว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่นำความสามารถมีอยู่แล้วในตัวผู้เรียนออกมาพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้นไป กลุ่มที่ ๒ มองว่า เป็นกระบวนการที่จะนำความรู้จากภายนอกเข้าไปสั่งสมไว้ในตัวผู้เรียน กลุ่มที่ ๓ มองว่า การศึกษาเป็นกิจกรรมตอบสนองกันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม หากเอาสามกลุ่มนี้เป็นตัวตั้งแล้วจะเห็นว่าแต่ละกลุ่มมีสิ่งที่เป็นศูนย์กลางในการศึกษาต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มที่ ๑ เน้นตัวผู้เรียน กลุ่มที่ ๒ เน้นตัวผู้เรียน กลุ่มที่ ๓ เน้นที่สื่อการเรียนรู้ ผู้เขียนจะยึดเอาแนวคิดทั้ง ๓ กลุ่มนี้ พูดยถึงแนวคิดเรื่องศูนย์กลางทางการศึกษา พฤติกรรมทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตามสาระของศีล ๕ ทุกข้อ เพราะศีล ๕ มีลักษณะเด่นที่สุดคือฝึกความ

^๔ ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์, *หลักพุทธศาสนา*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓๑.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

^๖ ศักดา ปรังค์ประทาน, *ปรัชญาการศึกษาฉบับพื้นฐาน*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๓๘.

ประพจน์ให้มีความพร้อมในการใช้งาน เยาวชนซึ่งเป็นผู้ที่จะรับผิดชอบหรือสืบทอดทางสังคมไทย ให้ดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ศิลสำหรับเยาวชนควรจะเน้นถึงพฤติกรรมด้านกาย วาจา ใจ

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ผู้ศึกษาวิจัยต้องการทราบความคิดเห็นของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจริยธรรม เพื่อการดำเนินชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร หลังจากผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเบญจศีลแล้ว นักศึกษามีความเข้าใจเรื่องศีลมากขึ้นเพียงใด นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง และวิธีการใดบ้างที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นที่สนใจของนักศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต

๑.๓ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา, คณิตศาสตร์, ภาษาอังกฤษ, ภาษาไทย, (นักศึกษาภาคปกติ) ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ ๑ / ๒๕๕๔

การจัดการเรียนรู้ วิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต หมายถึง รายวิชาบังคับกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนให้ครบ ๒๔ หน่วยกิต การจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ความหมายของจริยธรรมในทัศนะของปรัชญาและศาสนา ทั้งตะวันออก ตะวันตก ทฤษฎีและหลักการพัฒนาจริยธรรม การพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาสังคม เพื่อให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและสันติภาพ จริยธรรมเพื่อส่งเสริมความตระหนักถึงคุณค่าชีวิตตามหลักสิทธิมนุษยชน หลักการที่มีการปลูกฝังให้มีศีลด้วยการเรียนรู้มีสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี การสั่งสม บ่มเพาะความรู้ ความเข้าใจศีล สมาธิ และปัญญาอย่างถูกต้อง สามารถนำหลักการไปปรับใช้ ในชีวิตได้

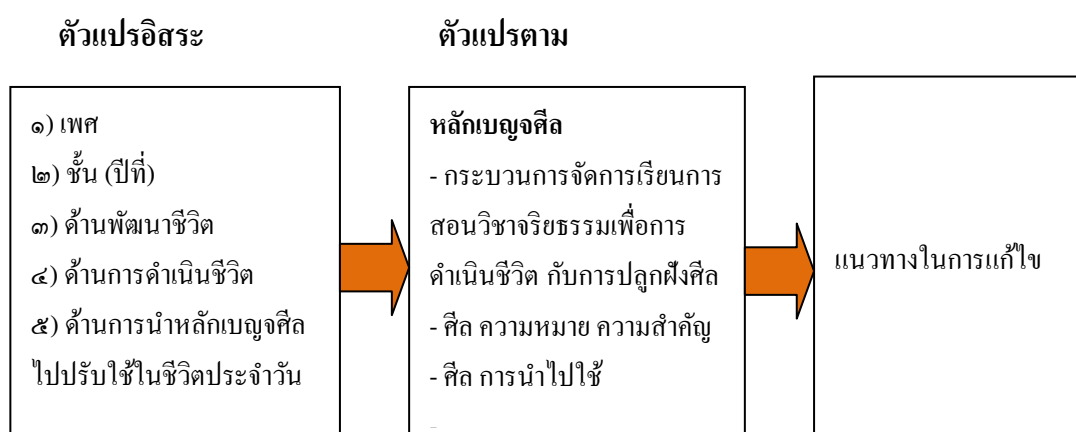
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑) ศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกาและปกรณ์วิเสสที่เกี่ยวข้อง

๒) เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary document) ได้แก่ วิทยานิพนธ์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักเบญจศีลและวิธีการปลูกฝังหลักเบญจศีล

๓) ขอบเขตด้านความรู้ความเข้าใจ และการนำหลักเบญจศีลไปปรับใช้ในชีวิตของนักศึกษา

๑.๕. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย

๑) ค้นหาเอกสารจากแหล่งข้อมูลระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

๒) ศึกษาภาคสนามโดยมีขั้นตอนดังนี้

(๑) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

(๒) นำแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ได้มาวิเคราะห์ โดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อหาค่า IOC

(๓) นำแบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ไปทดลองใช้จากกลุ่มตัวอย่างทดลองที่มีคุณลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาแล้ว เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อปรับปรุง

(๔) การหาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสังเกตพฤติกรรมในการวิจัยนี้อยู่ที่ .๕๐

(๕) การหาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับอิทธิพลที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาในการวิจัยนี้อยู่ที่ .๕๓

(๖) นำแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

(๗) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

(๘) สรุปผลการศึกษา

(๙) นำเสนอผลการศึกษา

๓) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

(๑) แบบสังเกตพฤติกรรม

(๒) แบบสอบถาม

(๓) แบบสัมภาษณ์

(๔) แบบบันทึกเสียง

(๕) กล้องถ่ายรูป

๔) การวิเคราะห์ข้อมูล

(๑) วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรม

(๒) วิเคราะห์แบบสอบถาม

(๓) ถอดเทปแบบสัมภาษณ์บันทึก

(๔) วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้ จากแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

(๕) สรุปเชิงพรรณนา

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่ได้เรียนในรายวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงวิธีการปลูกฝังหลักเบญจศีลในพระพุทธศาสนาแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๑.๗.๓ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการปลูกฝังเบญจศีลและการนำไปใช้ของนักศึกษาที่ได้เรียนรายวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต

๑.๗.๔ สามารถนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จในการปลูกฝังเบญจศีลต่อไป